
СТАНДАРТИЗАЦІЯ

УДК 614.84.006

Папуша Р. Г., Гулик Ю. Б., Ільченко Н. М.

ДІЯЛЬНІСТЬ ТЕХНІЧНОГО КОМІТЕТУ СТАНДАРТИЗАЦІЇ ТК 25 «ПОЖЕЖНА БЕЗПЕКА ТА ПРОТИПОЖЕЖНА ТЕХНІКА» У 2016 РОЦІ

У цій статті наведено результати аналізу діяльності ТК 25 "Пожежна безпека та протипожежна техніка" за період з 1992 р. по 2016 р., а також динаміка процесу розроблення стандартів за роками.

Ключові слова: *пожежна безпека, стан стандартизації, сфера діяльності технічного комітету, перегляд стандартів, технічний регламент.*

Постановка проблеми. Останнім часом у світових новинах з'являється чимало повідомлень про терористичні події, землетруси, пожежі, цунамі, торнадо та інші надзвичайні ситуації. Тому нині, як ніколи, є актуальним питання оперативного реагування та попередження надзвичайних ситуацій, зокрема й забезпечення належного стану пожежної безпеки як у нашій державі, так і в усьому світі.

Одним з елементів забезпечення пожежної безпеки в цьому напрямку є застосування нормативів з урахуванням міжнародної та європейської практики. Значну роль у зазначеній сфері відіграють стандарти, які є ефективним і потужним інструментом запобігання надзвичайним ситуаціям, рятування людей, надання першої невідкладної допомоги постраждалим. У нашій державі розроблення та впровадження гармонізованих стандартів здійснюється через технічні комітети стандартизації.

У системі Державної служби України з надзвичайних ситуацій (ДСНС) наразі функціонують технічні комітети стандартизації ТК 25 «Пожежна безпека та протипожежна техніка» і ТК 40 «Страховий фонд документації», створені при Національному органі стандартизації Мінекономрозвитку України, секретаріатами яких є державні інституції. Аналіз діяльності першого з них, а саме ТК 25, у 2016 році є предметом цієї статті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Під час підготовки цієї статті використано матеріали науково-дослідної роботи за темою: «Проведення дослідження та розроблення пропозиції щодо вдосконалення системи технічного регулювання у сферах техногенної та пожежної безпеки» (головний виконавець УкрНДЦЗ). У рамках цієї науково-дослідної роботи досліджувався вплив положень і вимог міжнародних та європейських нормативно-правових актів і нормативних документів на ефективність функціонування національної системи технічного регулювання у сферах техногенної та пожежної безпеки.

Постановка завдання. На основі звітних, статистичних та інформаційних даних підготувати аналітичні матеріали щодо стану стандартизації у сфері пожежної безпеки та основних результатів діяльності технічного комітету стандартизації ТК 25 «Пожежна безпека та протипожежна техніка» у 2016 році.

Виклад основного матеріалу. В Україні правові та організаційні засади стандартизації визначено Законом України від 05 червня 2014 року № 1315-VII "Про стандартизацію" [1]. Відповідно до цього закону для розроблення, розгляду та погодження проектів стандартів створюють технічні комітети стандартизації (далі – ТК). До роботи в ТК залучають на

добровільних засадах повноважних представників заінтересованих сторін. ТК створюються центральним органом виконавчої влади у сфері стандартизації за погодженням з центральним органом виконавчої влади, до компетенції якого належить сфера діяльності створюваного ТК.

Так, спільним наказом Держстандарту України та МВС України від 2 вересня 1992 року №77/508 створено ТК стандартизації у сфері пожежної безпеки ТК 25 «Пожежна безпека та протипожежна техніка» (далі – ТК 25).

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2014 року № 1163-р [2] Національним органом стандартизації визначено державне підприємство «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості» (далі – ДП «УкрНДНЦ»). Національний орган стандартизації наказом від 10 серпня 2016 року № 235 [3] доручив технічним комітетам стандартизації провести роботи щодо оновлення своїх положень з чітким зазначенням сфер діяльності ТК (коди згідно з ДК 004:2008 [4]) та надати пропозиції щодо розширення сфери діяльності ТК за процедурою, визначеною ДСТУ 1.14:2015 [5].

На виконання зазначеного наказу технічним комітетом стандартизації ТК 25 організовано та проведено комплекс робіт щодо оновлення Положення про ТК 25, розширення сфери діяльності та об'єктів стандартизації, закріплених за ТК 25, оновлення переліку колективних та індивідуальних членів ТК 25, оновлення складу й структури ТК 25.

За результатами проведеної роботи наказом ДП «УкрНДНЦ» від 22.11.2016 № 394 затверджено оновлене Положення про ТК 25.

Оновлену структуру та сферу діяльності ТК 25 за підкомітетами згідно з Державним класифікатором нормативних документів ДК 004:2008 наведено на рисунку 1.

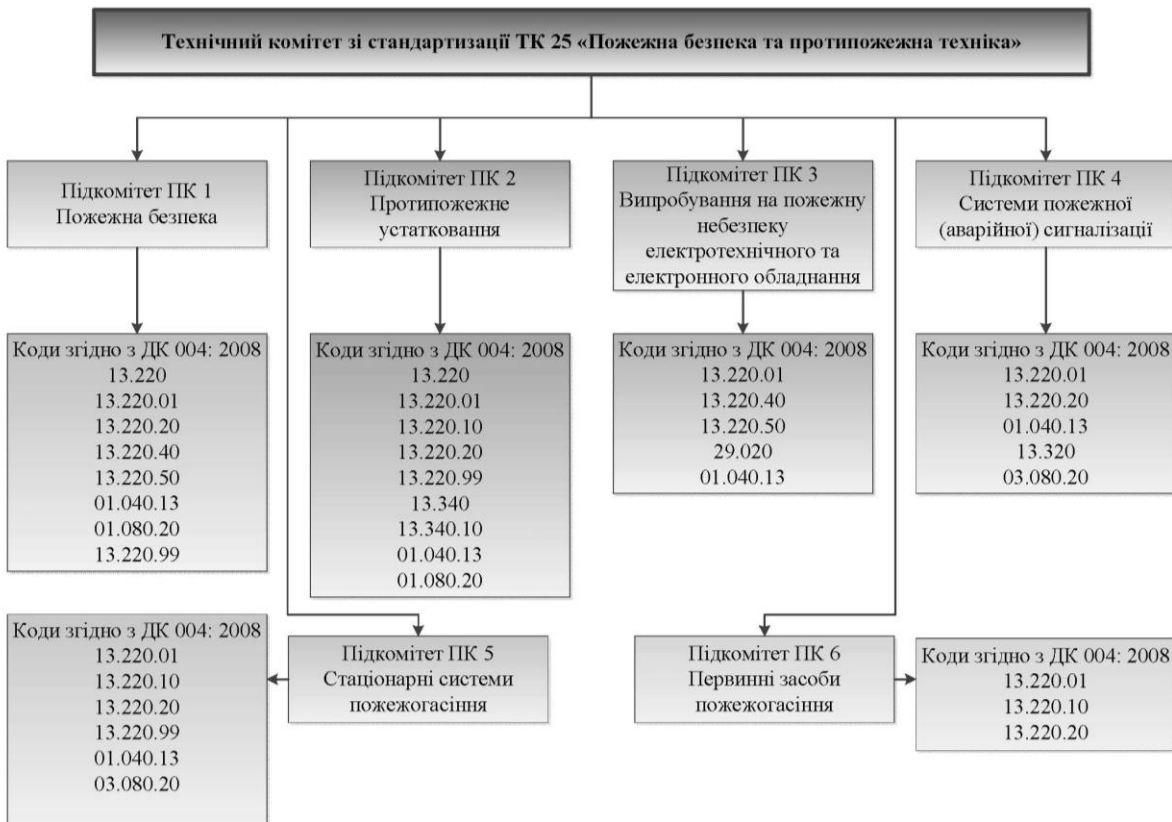

Рис. 1. Оновлена структура та сфера діяльності ТК 25

Організаційне забезпечення діяльності ТК 2 відповідно до Положення про технічний комітет стандартизації «Пожежна безпека та протипожежна техніка» здійснює секретаріат, функції якого покладено на Український науково-дослідний інститут цивільного захисту (далі – УкрНДЦЗ). Секретаріат виконує всі поточні роботи ТК 25, зокрема й: готує щорічні звіти, формує відповідні плани та подає пропозиції щодо розроблення національних стандартів у сфері пожежної безпеки, координує роботи щодо їх безпосереднього розроблення.

У всесвітній мережі INTERNET інформаційний ресурс ТК 25 розміщено на офіційному веб-порталі УкрНДЦЗ з режимом доступу <http://undicz.dsns.gov.ua/ua/Tehnichniy-komitet-TK25> (зовнішній вигляд інформаційного ресурсу ТК 25 наведено на рисунку 2). Зазначений веб-портал містить такі інформаційні матеріали:

- інформація про ТК 25;
- керівництво ТК 25;
- структура ТК 25;
- напрями діяльності ТК 25;
- положення ТК 25;
- події;
- щорічні звіти про діяльність ТК 25;
- плани національної стандартизації;
- перелік ДСТУ у сфері пожежної безпеки;
- проекти національних стандартів;
- контактна інформація.

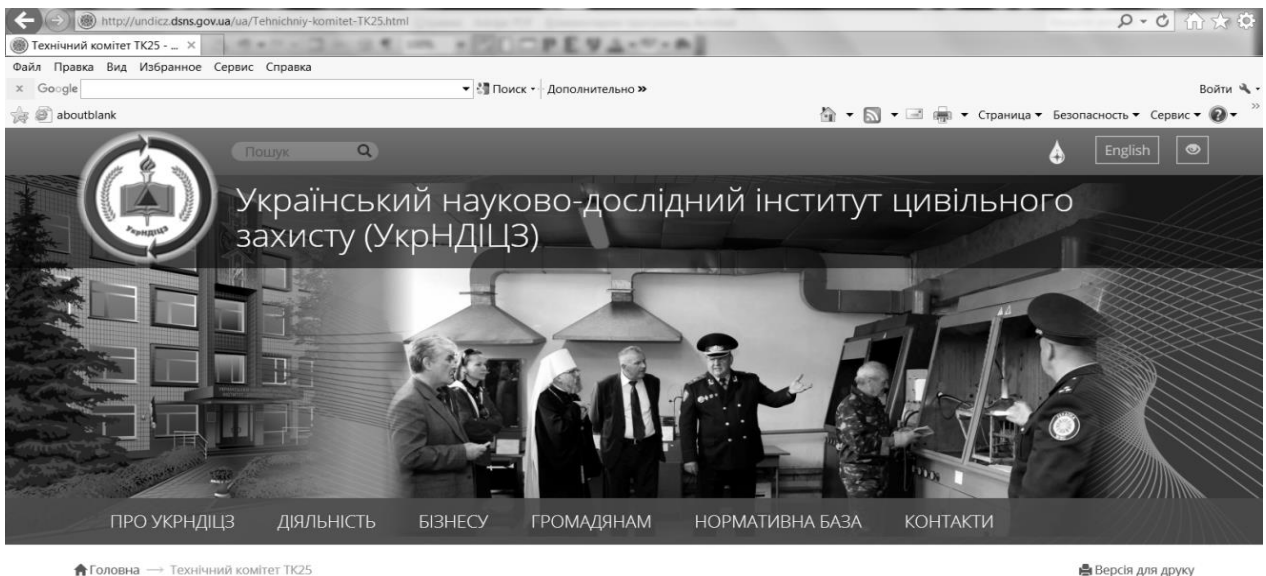

Рис. 2. Зовнішній вигляд інформаційного ресурсу ТК 25

У 2016 році в рамках роботи ТК 25 розроблено 42 національних стандарти з урахуванням змін до них, з яких 32 національних стандарти безпосередньо розроблено в Українському науково-дослідному інституті цивільного захисту, що становить майже 76 % загальної кількості розроблених стандартів.

На тепер у рамках роботи ТК 25 розроблено 338 національних стандартів у галузі пожежної безпеки, гармонізовані з відповідними міжнародними та європейськими нормативними документами.

Динаміку процесу розроблення стандартів за роками, починаючи з 1992 року, наведено на гістограмі нижче (рисунки 3).

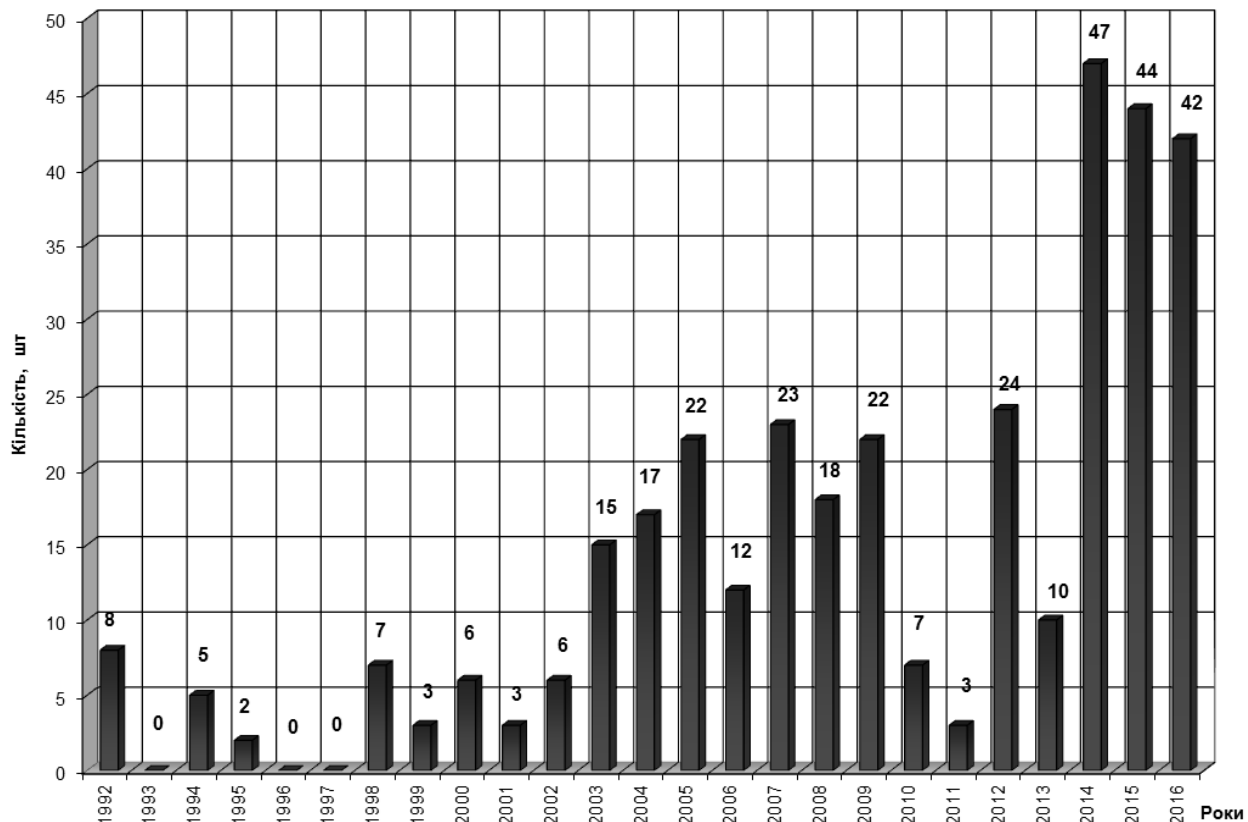

Рис. 3. Гістограма кількості розроблених національних стандартів України в рамках роботи ТК 25 з 1992 по 2016 рік

Аналіз стану розроблення стандартів у ТК 25 виявив, що за період 1992–2002 роки розроблено 40 національних стандартів. За період 2003–2016 роки розроблено 298 національних стандартів. До 2002 року в середньому розроблялося менше ніж чотири стандарти за рік, а починаючи з 2003 року розробляється в середньому 22 стандарти за рік. Темпи розроблення стандартів у середньому зросли майже в 6 разів.

З метою створення в Україні умов для розбудови та реформування системи технічного регулювання в рамках вступу її до Світової організації торгівлі (СОТ) та Європейського Союзу (ЄС) технічний комітет ТК 25 на плановій основі готує пропозиції щодо розроблення національних стандартів у галузі пожежної безпеки, гармонізованих з відповідними міжнародними та європейськими стандартами.

Для цього ТК 25 щорічно формує та подає до національного органу стандартизації пропозиції щодо розроблення національних стандартів. До Програми національної стандартизації на 2017 рік подано 60 заявок щодо розроблення проектів національних стандартів.

Крім цього, відповідно до ДСТУ 1.2:2015 [6] та щорічного Плану перевірки національних нормативних документів технічний комітет стандартизації проводить роботи стосовно перевірки національних стандартів. У 2016 році проведено перевірку понад 100 національних та міждержавних стандартів, розроблених після 1992 року, й підготовлено відповідні висновки (щодо продовження чинності, скасування, перегляду, внесення змін), які направлено до національного органу стандартизації. У 2017 році Планом перевірки національних нормативних документів передбачено продовжити роботи щодо перевірки 30 національних стандартів, закріплених за технічним комітетом ТК 25.

У 2016 році секретаріат технічного комітету ТК 25 організував та провів 20 засідань з представниками колективних членів та індивідуальних членів ТК 25, де розглядали питання, які стосувалися робіт з національної стандартизації.

Представники технічного комітету брали участь у роботі 18-ї Всеукраїнської конференції рятувальників «Сучасний стан цивільного захисту України: перспективи та шляхи до європейського підходу» в рамках XV Міжнародного виставкового форуму «Технології захисту\ПожТех-2016». За безпосередньої участі секретаріату ТК 25 організовано й проведено конференцію «Актуальні проблеми моделювання ризиків і загроз виникнення надзвичайних ситуацій на об'єктах критичної інфраструктури», присвяченої 40-річчю діяльності УкрНДЦЗ.

Відповідальний секретар ТК 25 – Ніжник Вадим Васильович, начальник науково-дослідного центру технічного регулювання Українського науково-дослідного інституту цивільного захисту, брав участь у роботі Керівної ради національного органу стандартизації.

На виконання вимог п.18.1 ДСТУ 1.14:2015 підготовлено щорічний звіт ТК 25 за 2016 рік, який в установленому порядку направлено до Національного органу стандартизації.

У рамках надання науково-методичної допомоги з питань стандартизації структурним підрозділам ДСНС України, підприємствам, установам та організаціям розглядали проекти національних та міждержавних стандартів. За результатами проведеної роботи підготовлено зауваження й пропозиції до 36 нормативних документів.

Крім зазначеного, в 2016 році в УкрНДЦЗ, який виконує функції секретаріату технічного комітету ТК 25, проведено науково-дослідну роботу за темою «Удосконалення системи технічного регулювання у сфері цивільного захисту». За результатами науково-дослідної роботи підготовлено проект Технічного регламенту засобів цивільного захисту та орієнтовний перелік стандартів, відповідність яким надаватиме презумпцію відповідності засобів цивільного захисту вимогам вказаного вище проекту технічного регламенту.

З урахуванням зазначеного вище можна дійти таких **висновків**:

1. За результатами робіт, проведених ТК 25, підготовлено перспективні плани робіт зі стандартизації та конкретні напрямки роботи на 2017 рік, які сформовано та визначено в рамках науково-дослідної роботи за темою «Удосконалення системи технічного регулювання у сфері цивільного захисту». Результатом такої роботи стали пропозиції, що на тепер включені до проекту Програми національної стандартизації на поточний рік, яку затверджує ДП «УкрНДЦЗ».

2. Серед актуальних робіт, що потребують постійної уваги, залишаються питання щодо перевірки національних та міждержавних стандартів, передбачених Планом перевірки національних стандартів на 2017 рік.

Отже, завдання, поставлені технічним комітетом стандартизації ТК 25 у 2016 році, в цілому успішно виконано.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про стандартизацію» від 5 червня 2014 року № 1315-VII (Офіційний вісник України від 15.07.2014. – 2014 р., № 54, с. 32, стаття 1440, код акта 73066/2014).
2. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2014 р. № 1163-р «Про визначення державного підприємства, яке виконує функції національного органу стандартизації» (Офіційний вісник України від 12.12.2014. – 2014 р., № 97, с. 160, стаття 2815, код акта 74948/2014).
3. Наказ Державного підприємства «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості» від 10.08.2016 № 235 «Щодо затвердження Положення про ТК» [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал ДП «УкрНДЦЗ» Режим доступу: <http://ukrndnc.org.ua>.

4. ДК 004:2008 Національний класифікатор України. Український класифікатор нормативних документів (ICS:2005, MOD). – Чинний від 2009-04-01. – К.: Держспоживстандарт України, 2009. – 97 с.
5. ДСТУ 1.14:2015 Національна стандартизація. Процедури створення, діяльності та припинення діяльності технічних комітетів стандартизації. – Чинний від 2016-04-01. – К.: ДП «УкрНДНЦ», 2016. – 42 с.
6. ДСТУ 1.2:2015 Національна стандартизація. Правила проведення робіт з національної стандартизації. – Чинний від 2016-12-20. – К.: ДП «УкрНДНЦ», 2015. – 29 с.

Папуша Р. Г., Гулык Ю. Б., Ильченко Н. Н.

**ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ТЕХНИЧЕСКОГО КОМИТЕТА СТАНДАРТИЗАЦИИ ТК 25
«ПОЖАРНАЯ БЕЗОПАСНОСТЬ И ПРОТИВОПОЖАРНАЯ ТЕХНИКА» В 2016
ГОДУ**

В данной статье приведены результаты анализа деятельности ТК 25 «Пожарная безопасность и противопожарная техника» за период с 1992 г. по 2016 г., а также динамика процесса разработки стандартов по годам.

***Ключевые слова:** пожарная безопасность, состояние стандартизации, сфера деятельности технического комитета, пересмотр стандартов, технический регламент.*

R. Papusha, Yu. Gulyk, N. Ilchenko

**ACTIVITIES OF THE TECHNICAL COMMITTEE STANDARDIZATION TC 25 «FIRE
SAFETY AND FIRE ENGINEERING» IN 2016 YEAR**

This article presents the results of analysis of the TC 25 «Fire safety and fire engineering» activity for the period of 1992 to 2016 as well as dynamics of development of standards by years.

***Keywords:** Fire safety, state of standardization, scope of the technical committee, revision of standards, technical regulations.*

Рецензент: Богом'я В.І., д.т.н., проф., інститут
підготовки фахівців ДП «УкрНДНЦ», м.Київ